

**Мазурок П. П., Одягайло Б. М.,
Кулішов В. В., Сазонец О. М.**

ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК
для студентів вищих навчальних закладів

2-ге видання, стереотипне

За загальною редакцією доктора економічних наук,
професора Б. М. Одягайла

*Видавництво «Магнолія 2006»
Львів — 2025*

**УДК 339.9Я7
М 90**

Відтворення цієї книги або будь-якої її частини заборонено без письмової згоди видавництва. Будь-які спроби порушення авторських прав будуть переслідуватися у судовому порядку.

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Рецензенти:

Савельєв Е. В. — заслужений діяч науки і техніки України, доктор економічних наук, професор Тернопільського національного економічного університету;

Черняк В. К. — доктор економічних наук, професор Інституту законодавства Верховної Ради України;

Якубенко В. Д. — доктор економічних наук, професор Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана

Мазурок П. П., Одягайло Б. М., Кулішов В. В., Сазонец О. М. **М 90** **Глобальна економіка: Навчальний посібник.** 2-ге видання, стереотипне. — Львів: «Магнолія 2006», 2015.— 208 с.

ISBN 978-966-2025-77-4

У навчальному посібнику викладено основні питання, категорії та проблеми глобальної економіки. Розкриваються тенденції процесу розвитку світогосподарських зв'язків, форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем. Посібник носить системний характер і складений у відповідності до програми курсу «Глобальна економіка», що викладається студентам економічних спеціальностей.

Розрахований на викладачів, аспірантів та студентів економічних вузів і факультетів.

**УДК 339.9Я7
М 90**

ISBN 978-966-2025-77-4

©Мазурок П. П., Одягайло Б. М.,
Кулішов В. В., Сазонец О. М., 2025
©«Магнолія 2006», 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
РОЗДІЛ 1 СУЧАСНА ГЛОБАЛІСТИКА: НАУКА І МЕТОДОЛОГІЯ	7
1.1. Глобалістика: поняття, наука, методологія	7
1.2. Сучасні особливості глобалізації світової економіки.....	11
1.3. Основні чинники розвитку глобалізаційних процесів в економіці та їхні наслідки	19
<i>Запитання для роздуму, самоконтролю</i>	23
<i>Питання для обговорення</i>	23
<i>Теми рефератів</i>	24
РОЗДІЛ 2 ТЕОРЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ	25
2.1. Наукові концепції глобалізації в сучасних економічних теоріях	25
2.2. Передумови та сутність процесу міжнародної економічної інтеграції.....	33
<i>Запитання для роздуму, самоконтролю</i>	38
<i>Питання для обговорення</i>	39
<i>Теми рефератів</i>	39
РОЗДІЛ 3 МЕЖІ ЗРОСТАННЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ І ПЕРЕХІД ДО ІННОВАЦІЙНОЇ СТАДІЇ РОЗВИТКУ	40
3.1. Транснаціональна експансія як напрямок глобалізації у світовій економіці.....	40
3.2. Виникнення регіональних і кластерних економічних просторів як прояв обмеженості глобалізаційних процесів на сучасному етапі	53
3.3. Роль інноваційної сфери у подоланні ресурсних інституційних обмежень глобалізації.	66
<i>Запитання для роздуму, самоконтролю</i>	77
<i>Питання для обговорення</i>	77
<i>Теми рефератів</i>	78

РОЗДІЛ 4 ПІДСИЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЙ ТА ЕКОНО- МІЧНИХ ПРОЦЕСІВ	79
4.1. Теорія інституалізації економіки	79
4.2. Формування глобального інституційного середовища.....	89
4.2.1. Фінансова глобалізація: сутність та наслідки.....	93
4.2.2. Валютна глобалізація: сутність та наслідки	96
4.2.3. Культурна та освітня глобалізація: сутність та наслідки ..	99
<i>Запитання для роздуму, самоконтролю .....</i>	<i>104</i>
<i>Питання для обговорення.....</i>	<i>105</i>
<i>Теми рефератів .....</i>	<i>105</i>
РОЗДІЛ 5 РИНОК ПРАЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	106
5.1. Глобалізація економіки і міжнародний ринок праці: тенденції розвитку	106
5.2. Вплив глобалізації на ринок праці в Україні	113
5.3. Принципи та основні напрями стратегії формування міждержавної концепції міграційної політики України	122
<i>Запитання для роздуму, самоконтролю .....</i>	<i>128</i>
<i>Питання для обговорення.....</i>	<i>128</i>
<i>Теми рефератів .....</i>	<i>128</i>
РОЗДІЛ 6 ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІЧНА ТРАНС- ФОРМАЦІЯ У ГЛОБАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	129
6.1. Об'єктивні закономірності інформатизації у глобальному економічному середовищі.....	129
6.2. Формування регіональних та глобальних ринків інфор- маційних послуг і технологій	138
<i>Запитання для роздуму, самоконтролю .....</i>	<i>150</i>
<i>Питання для обговорення.....</i>	<i>150</i>
<i>Теми рефератів .....</i>	<i>151</i>
РОЗДІЛ 7 СИСТЕМА КРИТИКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	152
7.1. Криза глобалізації і критика корпоративного глобалізму ..	152
7.2. Оцінка альтернативи глобалізації.....	159
7.3. Альтерглобалізм: становлення і перспективи розвитку	164
<i>Запитання для роздуму, самоконтролю .....</i>	<i>169</i>
<i>Питання для обговорення.....</i>	<i>169</i>
<i>Теми рефератів .....</i>	<i>170</i>

РОЗДІЛ 8 КОНКУРЕНТНА СТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ ТА СЦЕНАРІЇ ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.	171
8.1. Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації	171
8.2. Сценарії глобального розвитку.....	177
8.2.1. Футуристичні сценарії глобального розвитку	177
8.2.2. Сценарій розвитку «ідеальної» держави у напрямку до сталого розвитку.....	183
<i>Запитання для роздуму, самоконтролю.....</i>	<i>190</i>
<i>Питання для обговорення.....</i>	<i>191</i>
<i>Теми рефератів .....</i>	<i>191</i>
ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК	192
ВИКОРИСТАНА І РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	200

*В допомогу студентам сформувати
власну економічну думку*

ПЕРЕДМОВА

Сучасні умови господарювання та функціонування світової економіки пов'язані з цілим рядом небачених раніше рядом проблем, зокрема таких як, політичного, соціального, екологічного і головне — економічного характеру.

Запропонований навчальний посібник охоплює широке коло проблемних питань, пов'язаних з визначенням принципів і механізмів функціонування економічних суб'єктів, розглядаються альтернативні погляди різних економічних шкіл і течій із найважливіших проблем економічного життя в глобальному просторі. Не залишилися і без уваги проблеми функціонування України в умовах глобалізації економіки, утвердження міжнародних стандартів економічної свободи.

Посібник написаний на базі особистого досвіду викладення блоку дисциплін із проблем світової економіки та зовнішньоекономічної діяльності, політекономії, макроекономіки, а також глобальної економіки. При підготовці навчального посібника враховані також праці як зарубіжних, так і вітчизняних вчених з питань глобалізації.

До кожного теоретичного розділу додаються запитання для самоперевірки, це дає змогу студенту не тільки краще засвоїти навчальний матеріал, а й самостійно вивчити його, оцінити економічну реальність і робити висновки, прогнози, а викладачам проводити проміжні та підсумкові перевірки знань студентів.

Особливістю цього посібника є те, що він забезпечує використання повного комплексу основних методів навчання: словесного, наочного і практичного, дає можливість дистанційного вивчення лекційного курсу «Глобальна економіка».

Підготовлене видання може бути використане не тільки студентами, воно може зацікавити учнів шкіл, ліцеїв, колегіумів економічного профілю, а також всіх тих, хто самостійно вивчає економіку.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Мазурок Петро Петрович, Одягайло Борис Михайлович,
Кулішов Володимир Васильович, Сазонец Ольга Миколаївна

ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Навчальний посібник

2-ге видання , стереотипне

Формат 60X84 / 16. Папір офсетний. Гарнітура Тип
Таймс. Умовн. друк. аркуш. 12,13.

ПП «Магнолія 2006»
м. Львів, 79053, Україна, Перфецького 11 А, тел.
+380503701957
e-mail: magnol06@ukr.net
<https://magnolia.lviv>.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і
розповсюджувачів видавничої продукції:
Серія ДК № 2543 від 21.06.2006 року, видане Державним
комітетом телебачення і радіомовлення України.

Віддруковано у друкарні видавництва «Магнолія 2006»